EDIȚIA A 2-A

Comitetul Economic
și Social European

DECLARAȚIE REÎNNOITĂ PRIVIND UN

PACT ALBASTRU EUROPEAN

#EUBlueDeal

Societatea civilă organizată europeană își reafirmă apelul la acțiune pentru stimularea rezilienței în domeniul apei

Europa resimte efectele crizei mondiale a apei. Recunoscând rolul vital al apei în societatea noastră și multiplele provocări legate de apă cu care ne confruntăm, în 2023, Comitetul Economic și Social European (CESE) a lansat un apel pentru un Pact albastru european, propunând, pentru prima dată, o abordare cuprinzătoare a apei ca prioritate strategică, de sine stătătoare în Uniunea Europeană, care să integreze apa în toate politicile UE.

În calitate de reprezentant al societății civile organizate europene, constituit din angajatori, lucrători și organizații ale societății civile, Comitetul nostru consideră că apa este un element-cheie pentru pregătire, securitate alimentară, energie și competitivitate, precum și pentru pace și stabilitate. Puternica dimensiune socială, legată de drepturile omului și de sănătate, a apei nu trebuie neglijată: milioane de europeni încă nu au acces la apă și salubritate la prețuri abordabile și de bună calitate și sunt expuși riscului de sărăcie în domeniul apei. Această situație nu este acceptabilă pe un continent bogat în apă.

În plus, în medie, aproximativ 25 % din apa potabilă se pierde în UE din cauza scurgerilor, cifră care se ridică până la 60 % în unele părți ale Europei. Unele state membre sunt un exemplu de urmat, cu rate de scurgere de sub 10 %, demonstrând că există numeroase posibilități de îmbunătățire. Trebuie să ne protejăm infrastructura și resursele de apă împotriva fenomenelor meteorologice extreme, a atacurilor cibernetice și a altor amenințări dar și să ne asigurăm că soluțiile pe care le instituim pentru dubla tranziție sprijină și reziliența în domeniul apei. De asemenea, este extrem de important să articulăm politicile privind oceanele și cele privind apa dulce într-un mod care să creeze sinergii puternice, să ofere oportunități comunităților și să sprijine ecosistemele naturale sănătoase.

La nivel mondial, tripla criză planetară a schimbărilor climatice, a pierderii biodiversității și a poluării este strâns legată de provocările legate de apă. Securitatea apei este din ce în ce mai strâns legată de stabilitatea internațională, de fluxurile de migrație și de prevenirea conflictelor. UE trebuie să își intensifice eforturile în calitate de lider mondial care sprijină acțiunile și reziliența în domeniul apei cu toate instrumentele disponibile. Promovarea securității apei va sprijini, de asemenea, îndeplinirea celor 17 obiective de dezvoltare durabilă ale ONU.

Apelul nostru pentru un Pact albastru european a fost bine primit de celelalte instituții ale UE și amplu susținut de o gamă largă de părți interesate, reunind tineri, sectoare ale industriei, fermieri și furnizori de soluții, organizații de mediu și organizații ale societății civile din multe sectoare diverse în jurul unui obiectiv comun: instituirea unei politici proprii solide în domeniul apei la nivel european pentru a proteja apa curată pentru oameni și planetă, precum și pentru activitățile esențiale ale societății noastre în prezent și în anii următori.

Acest angajament comun a făcut, cu siguranță, ca apa să ocupe un loc mai important pe agenda politică europeană. Reziliența în domeniul apei este în prezent un element central al portofoliului comisarului

Roswall, iar Strategia pentru reziliența în domeniul apei a fost publicată ca răspuns la declarația noastră și la elanul pe care l-a generat. Lansarea Comunității de cunoaștere și inovare în domeniul apei (CCI în domeniul apei) de către Institutul European de Inovare și Tehnologie (EIT) a reprezentat o altă etapă pozitivă.

Comitetul nostru salută Strategia pentru reziliența în domeniul apei și acțiunile sale concrete ca un pas clar în direcția cea bună. Sprijinim accentul puternic pus de strategie pe asigurarea apei curate la prețuri abordabile și a salubrității pentru toți, pe consolidarea punerii în aplicare a legislației existente și pe construirea unei economii inteligente și competitive în domeniul apei, care să soluționeze provocările legate de apă printr-o abordare la nivelul întregii societăți.

De la lansarea apelului nostru și adoptarea Strategiei pentru reziliența în domeniul apei, Comitetul nostru a oferit recomandări suplimentare pentru consolidarea politicilor europene în domeniul apei. Ca o nouă măsură concretă esențială, Comitetul nostru propune un „test hidric" pentru toate actele legislative noi și revizuite ale UE, pentru ca dimensiunea apei să se reflecte în mod adecvat în legislația europeană în viitor. Prin urmare, este momentul să ne reînnoim apelul și să actualizăm Declarația privind Pactul albastru european pentru a include aceste noi recomandări, reafirmându-ne angajamentul de a depune eforturi pentru punerea în aplicare a Strategiei privind reziliența în domeniul apei cu scopul de a aborda criza apei, cu acțiuni concrete suplimentare integrate în toate politicile UE.

Comitetul nostru își reiterează apelul adresat instituțiilor UE și statelor membre de a lua în considerare aceste principii și propuneri și de a recunoaște apa ca prioritate strategică pentru finanțare, începând cu următorul cadru financiar multianual (CFM) al UE pentru perioada 2028-2034. Prin punerea în aplicare a unei strategii cuprinzătoare ambițioase, prin asigurarea finanțării și prin promovarea competențelor și a tehnologiilor necesare care să sprijine reziliența în domeniul apei, Europa poate transforma provocările legate de apă în oportunități reale și factori de dezvoltare societală.

CESE va continua să urmărească acest subiect la nivel european și să interacționeze îndeaproape cu comunitatea părților interesate, în special prin intermediul platformei interinstituționale a părților interesate din UE, propusă deja în cadrul apelului nostru privind Pactul albastru european. După cum am reiterat în programul meu de lucru, este imperativ să plasăm societatea civilă în centrul Europei! Vom contribui, de asemenea, la acțiunile întreprinse la nivel mondial, în cadrul viitoarelor conferințe ale ONU privind apa și al altor foruri, sprijinind poziția de lider a Europei în ceea ce privește acțiunea în domeniul apei.

Contăm pe angajamentul și sprijinul dumneavoastră pentru Pactul albastru european. Angajatorii, lucrătorii și organizațiile societății civile pot juca un rol esențial în crearea și punerea în aplicare a unei politici strategice cuprinzătoare în domeniul apei pentru Europa, astfel încât nimeni și niciun sector să nu rămână în urmă.

Séamus Boland, președintele CESE

Noiembrie 2025

Principiile directoare ale Pactului Albastru European

Principiul 1:

Toate politicile UE trebuie să fie aliniate la noua politică europeană în domeniul apei, așa cum s-a întâmplat în cazul Pactului verde european. Politicile și acțiunile din cadrul Pactului albastru trebuie să se bazeze pe **date actualizate, exacte, transparente, comparabile, ușor accesibile și fiabile privind apa**.

Principiul 2:

Refacerea și protejarea ecosistemelor, a zonelor umede și a biodiversității ar trebui să constituie o parte esențială a Pactului albastru, pentru a asigura coerența cu obiectivele de dezvoltare durabilă.

Principiul 3:

În conformitate cu abordarea „de la izvor la mare", politicile UE ar trebui să țină seama de **relația dintre apa de mare și apa dulce**. Ar trebui îmbunătățită **coerența dintre politicile UE privind apa și cele maritime**, astfel încât să poată fi abordate provocările și valorificate oportunitățile.

Principiul 4:

Uniunea Europeană trebuie să adopte o abordare bazată pe drepturile omului în ceea ce privește apa și să combată sărăcia în domeniul apei, în conformitate cu principiul 20 al Pilonului european al drepturilor sociale. **Dreptul la un mediu sănătos ar trebui, de asemenea, recunoscut ca drept fundamental al omului.**

Principiul 5:

Serviciile de apă, salubrizare și igienă **trebuie să fie durabile, echitabile, de înaltă calitate și accesibile tuturor**. În cazul unei crize a apei, cetățenii și nevoile lor de bază trebuie să aibă prioritate.

Principiul 6:

Securitatea apei este esențială și trebuie să fie un pilon puternic al **Strategiei privind o Uniune a pregătirii** și al tuturor acțiunilor legate de reziliență.

Principiul 7:

Toți utilizatorii de apă ar trebui încurajați să adopte soluții și practici care să sprijine utilizarea și consumul durabile de apă.

Principiul 8:

UE trebuie să sprijine dezvoltarea tehnologiilor care permit utilizarea eficientă a apei, reciclarea și reducerea poluării, precum și adoptarea lor progresivă **de către agricultură, industrie și gospodării.**

Principiul 9:

Pierderile de apă cauzate de scurgerile din rețele și de risipa de apă de către agricultură, industrie, gospodării și toți ceilalți utilizatori **trebuie reduse în mod semnificativ**.

Principiul 10:

Agricultura este atât o cauză majoră, cât și o victimă a deficitului de apă. **UE trebuie să asigure, printr-un plan strategic, accesul la apă de calitate suficientă și gestionarea durabilă a acesteia în agricultură, pentru a permite o producție alimentară adecvată și durabilă în UE.**

Principiul 11:

Având în vedere legătura dintre energie, **apă și materiile prime critice, apa ar trebui considerată un element fundamental al strategiei industriale a UE**. UE trebuie să se asigure că **soluțiile pentru tranziția verde și cea digitală sunt, de asemenea, reziliente în domeniul apei**.

Principiul 12:

Este necesară o abordare industrială sectorială, deoarece diverse industrii au nevoi și oportunități diferite în ceea ce privește utilizarea eficientă a apei. **Principiul de a nu face rău trebuie combinat cu dreptul activităților economice de a consuma apă.**

Principiul 13:

Trebuie asigurată disponibilitatea unor lucrători calificați și specializați și trebuie menținută competitivitatea întreprinderilor europene.

Principiul 14:

O politică cuprinzătoare a UE în domeniul apei trebuie însoțită de un plan de finanțare la fel de ambițios. Prețurile, costurile și impozitele în sectorul apei trebuie să fie echitabile și transparente, iar prețurile trebuie să se bazeze pe principiul recuperării integrale a costurilor.

Principiul 15:

UE ar trebui să fie **principalul susținător la nivel mondial al acțiunii în domeniul apei** prin intensificarea eforturilor sale **privind diplomația albastră**, integrând în mod ferm principiul **apei ca instrument de pace** și dezvoltare. Acest angajament ar trebui să acopere toate acțiunile politicii comerciale și externe a UE.

Principiul 16:

Este imperativ **să se elaboreze politici internaționale care să pună în aplicare principiul „poluatorul plătește" și abordarea precaută pentru a promova utilizarea eficientă a apei în toate sectoarele economiei și societății, pentru a reduce poluarea și pentru a reface apele poluate și degradate**.

Principiul 17:

Pactul albastru al UE necesită **o guvernanță adecvată a resurselor de apă dulce, inclusiv a apelor subterane**. CESE solicită **o abordare bazată pe bazinele hidrografice**, care să implice toate părțile interesate relevante. Inițiativele existente de cooperare transfrontalieră privind bazinele hidrografice ar trebui aprofundate, dezvoltate și finanțate în mod adecvat.

Acțiuni în cadrul Pactului Albastru European care urmează să fie puse în aplicare în regim de urgență

Având în vedere provocările viitoare, trebuie să acționăm de urgență. **CESE îndeamnă colegiuitorii să pună în aplicare acțiunile propuse mai jos.** Cele marcate cu ✔ pot fi considerate ca realizate. **Comitetul va monitoriza cu atenție punerea în aplicare a recomandărilor sale pentru a se asigura că se înregistrează progrese.**

1	CESE recomandă aplicarea sistematică a unui **„test hidric" pentru legislația UE nouă sau revizuită**, pentru a stabili dacă dimensiunea apei este reflectată în mod adecvat și pentru a se asigura că legislația UE este în conformitate cu obiectivele Strategiei europene pentru reziliența în domeniul apei.
2	Este nevoie de **o abordare comună pentru a înțelege sărăcia în domeniul apei la nivelul UE**. UE trebuie să elaboreze **orientări comune pentru a monitoriza accesul la servicii de aprovizionare cu apă și de salubritate de bună calitate și la prețuri accesibile**, și să cartografieze situația actuală și să urmărească periodic evoluțiile.
3	**CESE și alte instituții ale UE** ar trebui să instituie în comun **o platformă consultativă a părților interesate din domeniul apei din UE**, pentru a monitoriza punerea în aplicare a Strategiei privind reziliența în domeniul apei și a face schimb de bune practici, sprijinind pregătirea Forumului pentru reziliența în domeniul apei și asigurând monitorizarea continuă a activității și a concluziilor Forumului.
4	UE ar trebui **să găsească sinergii** și să consolideze cooperarea dintre **industriile și activitățile maritime și terestre, să promoveze energia curată a oceanelor și energia offshore**, să abordeze sursele terestre de poluare marină și să asigure sănătatea oceanelor, în concordanță cu Pactul european privind oceanele.
5	Este necesară **colectarea sistematică de date transparente, comparabile, ușor accesibile și fiabile privind situația actuală și tendințele pe termen lung la nivelul UE** în ceea ce privește: aprovizionarea cu apă, accesul la apă și la salubritate, starea infrastructurilor de apă, captările de apă de suprafață și subterane și utilizarea apei în procesele industriale, agricole și casnice.
6	**Planurile naționale privind apa ar trebui să devină obligatorii**, astfel încât să poată fi elaborată o strategie care să țină seama de necesitatea de a garanta un acces durabil, sigur și rezilient la apă, asigurând în același timp competitivitatea economică.
7	**Infrastructura de apă și resursele de apă ale fiecărui stat membru trebuie evaluate imediat și în detaliu** pentru a identifica nevoile urgente de investiții. CESE solicită Comisiei Europene **să devanseze anul 2030 ca termen-limită** până la care statele membre să elaboreze planuri naționale de acțiune pentru a reduce scurgerile. Ar trebui pusă în aplicare o legislație coerentă în toate statele membre pentru a institui **un mecanism durabil de stocare a apei în perioadele umede.**
8	**Dezvoltarea infrastructurii de alimentare cu apă și de salubritate ar trebui finanțată, în special în cartierele urbane și rurale defavorizate din punct de vedere social.** Acest demers ar putea fi integrat, de exemplu, în valului de renovări urbane.
9	Prețurile trebuie să țină seama de securitatea apei pe termen lung, să includă principiul „poluatorul plătește" și **să asigure accesul universal și prețuri accesibile, în special pentru grupurile vulnerabile**. Ar trebui stabilită **o abordare comună la nivelul UE în ceea ce privește determinarea echitabilă a prețurilor apei**. Tarifele la apă ar putea conține semnale de preț pentru a asigura un consum mai durabil.
10	Pentru a încuraja crearea **unei societăți care folosește apa în mod inteligent**, trebuie lansate **campanii de sensibilizare și acțiuni specifice pentru a promova înțelegerea valorii apei, a dezvolta modele eficiente de consum de apă și a schimba comportamentul pe termen lung**.
11	Ar trebui introdusă pe scară largă **o etichetă privind consumul de apă pentru** aparatele și dispozitivele de uz casnic, pe lângă eticheta energetică existentă a UE, pentru a sensibiliza consumatorii. Consumatorii trebuie stimulați să își **calculeze amprenta de apă**.
12	**Ar trebui instituite stimulente pentru tranziția către o economie circulară a apei și pentru sprijinirea reutilizării apei pentru toate tipurile de utilizatori.** Înlocuirea utilizării apei potabile cu surse de apă neconvenționale ar trebui să devină normă ori de câte ori este posibil.
13	**Apa ar trebui să fie un pilon esențial al Pactului pentru o industrie curată al UE. Strategia industrială a UE și documentele sale privind tranziția trebuie revizuite fără întârziere pentru a include provocările și oportunitățile industriale legate de apă**, cu un accent special pe industriile mari consumatoare de apă și sprijinind adoptarea unor tehnologii eficiente din punctul de vedere al consumului de apă.
14	Trebuie luate măsuri pentru **a asigura accesul la apă în situații de criză al sectoarelor critice**, ținând seama de importanța acestora pentru societate.

15	UE ar trebui să-și intensifice eforturile pentru crearea unei **comunități de cunoaștere și inovare în domeniul apei** în cadrul Institutului European de Inovare și Tehnologie (EIT) și să consolideze abordarea bazată pe cele „cinci misiuni”.
16	**Inteligența artificială (IA) și centrele de date** trebuie **integrate în mod transversal în procesul UE de planificare a rezilienței sale industriale și a rezilienței în domeniul apei**. Această abordare ar include, printre altele, sprijinirea **tehnologiilor de răcire** eficiente din punctul de vedere al consumului de apă și **evitarea înființării de astfel de centre în regiunile cu deficit de apă**.
17	CESE solicită UE să elaboreze o **traiectorie de tranziție specifică pentru sectorul tehnologiilor curate**, care să includă o foaie de parcurs privind dimensiunea umană, pentru **a asigura disponibilitatea forței de muncă și a competențelor necesare** pentru a sprijini reziliența în domeniul apei.
18	**Toate sistemele politicii agricole comune ar trebui să încurajeze gestionarea durabilă și eficientă a apei** și să integreze indicatori în fiecare stat membru pentru a monitoriza progresele înregistrate în gestionarea apei. Este necesar a fi realizat un sprijin specific pentru a asigura o tranziție durabilă în sectorul agroalimentar și adaptarea acestuia la schimbările climatice, în special prin practici durabile, cum ar fi agricultura regenerativă.
19	**Politicile agricole și industriale ale UE trebuie să integreze măsuri care să încurajeze reducerea consumului de apă, reutilizarea și reciclarea apei și reducerea poluării apei**, prin adoptarea de bune practici, formare și noi soluții tehnologice, pentru o societate inteligentă în domeniul apei.
20	**Utilizarea durabilă a apei și condiționalitatea legată de apă ar trebui să fie criterii în toate fondurile UE**, pentru a evita sprijinirea proiectelor care contravin obiectivelor Directivei-cadru privind apa, ale Strategiei europene pentru reziliența în domeniul apei și ale noului Pact albastru al UE.
21	Pe lângă fondurile naționale, trebuie instituit **un Fond pentru o tranziție albastră** la nivelul UE, **ca punct unic de acces al UE pentru investițiile în domeniul apei și care să combine investițiile publice cu finanțarea inovatoare**.
22	**Fondul pentru o tranziție albastră va sprijini o infrastructură reziliență și gestionarea durabilă a apei, cercetarea și adoptarea unor tehnologii eficiente din punctul de vedere al consumului de apă.** Acesta va finanța investiții în **condiții de muncă, locuri de muncă de calitate și formare,** precum și măsuri de **reducere a inegalităților** în ceea ce privește accesul la apă și la servicii de salubrizare la prețuri accesibile și de calitate.
23	Investițiile în domeniul apei ar trebui **să facă obiectul unui tratament special în cadrul Pactului de stabilitate și de creștere**.
24	Ar trebui să existe **un comisar european specific** însărcinat cu chestiunile privind apa.
25	Unul dintre principalele obiective strategice ale **diplomației albastre** ar trebui să fie adoptarea **unui acord global privind reziliența în domeniul apei** și a unei abordări destinate refacerii ciclului hidrologic global. În acest sens, este necesar **să se pună rapid în aplicare acordurile internaționale**, cum ar fi **Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă**, **Acordul de la Paris, Cadrul mondial pentru biodiversitate de la Kunming-Montreal** și **Tratatul ONU privind marea liberă**.
26	În relațiile externe, UE ar trebui să faciliteze gestionarea durabilă a apei și a apelor uzate prin **cooperarea în domeniul infrastructurii, al tehnologiilor și al expertizei, ca parte a parteneriatelor economice și a cooperării pentru dezvoltare**. Global Gateway este un instrument excelent în acest sens. Ar trebui accelerată **construirea unor parteneriate mai puternice** cu țările învecinate, în special în ceea ce privește **legătura dintre ecosistemele hidroenergetice și alimentare (WEFE)**.
27	UE trebuie să examineze modul în care **politicile sale comerciale și cerințele consumatorilor conturează** modelele de **utilizare a apei dincolo de granițele sale**.
28	Relațiile externe ale UE și cooperarea internațională **trebuie să acorde atenția cuvenită tinerilor, femeilor, populațiilor indigene și comunităților locale** – inclusiv migranților și persoanelor cu handicap – deoarece acestea sunt unele dintre cele mai vulnerabile la stresul hidric. Ar trebui instituit un **program de parteneriat relevant** pentru a sprijini capacitarea acestora într-un mod integrat.
29	Ar trebui înființat un **Centru European al Apei, cu o dimensiune internațională**, pentru a sprijini statele membre și alte țări din vecinătatea europeană și din afara acesteia să abordeze aspecte legate de apă. Acest centru ar trebui să prezinte exemple de colaborare reușită, să colecteze dovezi și date privind migrația cauzată de schimbările climatice și să ofere recomandări de politică pentru a promova obiectivele strategice ale Pactului albastru.
30	Riscurile legate de apă pentru **climă, securitate, sănătate și poluare** trebuie abordate printr-o **abordare integrată a pregătirii**, bazată pe responsabilități clare și pe o evaluare proactivă a riscurilor, **asigurând accesul permanent la apă ca resursă vitală. Trebuie adoptată o definiție unică la nivelul UE a migrației cauzate de schimbările climatice.**
31	Pentru **a reduce poluarea apei**, trebuie îmbunătățită **monitorizarea apelor subterane și de suprafață**. Este necesară o **abordare integrată a substanțelor chimice și a substanțelor persistente**, cum ar fi PFAS, care să includă măsuri precum interzicerea, eliminarea, cercetarea și soluții de înlocuire pentru aplicațiile din domenii esențiale ale acestor substanțe.

Comitetul Economic
și Social European

Rue Belliard/Belliardstraat 99
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

www.eesc.europa.eu/eubluedeal

Printed by the EESC-CoR Printing and Distribution Unit, Belgium

EESC-2026-7-RO

© Uniunea Europeană, 2026
Reproducerea textului este autorizată cu condiția menționării sursei.
Pentru utilizarea sau reproducerea în orice fel a fotografiilor / ilustrațiilor, trebuie să se solicite acordul direct de la deținătorul (deținătorii) drepturilor de autor.
Acoperi: ©Shutterstock/U2M Brand
Pagini interne: ©Shutterstock/Ekkachai Tis

Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene

Print:
QE-01-25-045-RO-C
ISBN 978-92-830-7015-3
doi: 10.2864/8219472

Online:
QE-01-25-045-RO-N
ISBN 978-92-830-7014-6
doi: 10.2864/4025027

RO